

AMERIŠKA DOMOVINA

AMERICAN IN SPIRIT FOREIGN
IN LANGUAGE ONLY

AMERICAN HOME

SLOVENIAN MORNING
DAILY NEWSPAPER

NO. 119

CLEVELAND, O., WEDNESDAY MORNING, MAY 21, 1941

LETO XLIV. — VOL. XLIV.

Nemški parašutarji na otoku Kreti

Grčije in z italijanskih Dodekaneških otokov je poslal Hitler z letali vojaštvo na utrjeni otok Kreto. Nemci imajo baje v rokah dva pristanišča na otoku. Angleži trdijo, da bodo otok lahko ubranili.

London, 20. maja. — Premier Churchill je naznanil, da je nemško vojaštvo dospelo na otok Kreta. Vojaštvo so pripeljali tla, ki so jih spustila na strateških točkah otoka na tla. Nemški vojski so bili baje oblečeni v uniforme vojakov iz Nove Zelandije, da bi jih angleški vojski takoj ne spoznali. Toda ni bilo dolgo, ko so se sprijeli nemški ter angleški in grški vojski v srditem boju. Angleško poveljstvo poroča, da je posadka na otoku dovolj močna, da ubrani otok pred Nemci.

Alca, ki sta obglavila

Alca, ki sta obglavila

Pensacola, Fla. — Dva mlada ameriška častnika se morata pripraviti pred vojaško sodnišnico, ki sta z letalom obglavila eno žensko, ki je delala na polju. Obtožnica sta poročnika J. Thompson iz Kalifornije in J. Brown iz Chicaga. Ako bodo spoznana krivim, bosta izgnana in dobila vsak 10 let zapora.

Eni zbor, ki sestoji iz 7 članov, je poklical k obravnavi priče iz okraja Baldwin. Priče pripovedujejo, kako sta dva spuščala ponovno nad njivo, kjer je delalo več ljudi. Kadar je zabrnelo letalo nad njih glavami, so se dehteli vsi preplašeni na tla. Ko je prehrumelo letalo nad nje, je ostala Mrs. Phillips pokonci in krilo ji je gladko odsekalo glavo.

NAŠIH NASELJEN

Waukegan, Ill. — John Repen- star naseljenec, je 15. maja obhajal 80-letnico svoje starosti. Može je še vedno zdrav in aktiven, kar daje upanje, da bo dolgo živ. — Poroke: Emil in Anne Sadković, Le- Ziegelbauer in Ella Za- P. Ziegelbauer in Ella Za- Louis Kastelec in Virgi- Warzon, Mike Bednarz in Louis Omernik, Andrew Der- nek in Natalie Pryzyk, Wil- Debeljak in Albina Ogrin (Chicago), Edmund Mila- in Elizabeth Grill, Allen Harrington in Ann Peček ter Horvat in Ana Pintarič.

Union Trust bo plačala

Union Trust bo plačala 1. julijem bo zaprta. Union Trust banka plačala vpla- nem zopet 25 odstotkov v \$250,000. Denar bo raz- med 75,000 vlagateljev in do dividendo plačanega že od originalnih vlog.

Prosi za obriske

Antonia Kresal iz 1217 St. se nahaja v Warrens- bolnišnici, soba št. 307. Ona se dovoljeni vsak dan od 3:30 popoldne in zvečer do 8.

Nova dvorana

Novak je odprl novo dvorano na 12907 Union Ave., priporoča za najem v raz- ker kot veselice, svatbe, in drugo.

Od izletnic v nedeljo

Od izletnic SZZ, ki gredo na Washington, odpotuje nedeljo jutraj ob petih iz- nove šole sv. Vida. Vrnejo v Cleveland v sredo večer.

Seja godbe

Seja ob 8:30 bo seja godbe v stari šoli. Vsak vstop prost, da se udeleži.

Angleži upajo, da general Weygand ne bo šel z Nemčijo

Washington. — Walter Edge, bivši ameriški poslanik za Francijo, ima upanje, da general Weygand, ki poveljuje francoskim četam v Afriki, ne bo hotel sodelovati z Nemčijo, čeprav se je francoska vlada popolnoma predala Hitlerju.

Mr. Edge, ki dobro pozna razmere v Franciji, je izjavil, da bi bilo za bodočnost Francije boljše, ako bi popolnoma zavrnila vsako sodelovanje z Nemčijo, pa naj reče k temu francoska vlada, ki je itak samo figura, kar hoče.

Tako bi lahko dala svojo mornarico in kolonialno armado v pomoč Angliji, ker edino z zmago te se bo Francija ohranila. Ako se bodo udele pa tudi kolonialne čete pritisku iz Berlina, potem se Francijo lahko zbrise kot samostojno državo za vselej.

Zahvalni dan po starem

Vseh 48 držav v Uniji bo praznovalo Zahvalni dan zopet zadnji četrtek v novembru, kot po- prepj. Predsednik trdi, da se sprememba za praznovanje en- steden prej ni obnesla. Toda le- tos ga bomo praznovali še na 20. novembra, ker so mnoge or- ganizacije uredile svoje prired- tve za ta dan.

Stavka na Hamilton

Včeraj je odšlo 220 delavcev pri Cleveland Brass Co., 4606 Hamilton Ave. na stavko, ker je bilo odpuščenih šest unijskih de- lavcev. Stavkarji so izjavili, da ne bodo pričeli z delom, dokler kompanija ne bo vzela odpušče- nih delavcev nazaj in dokler ne privoli izboljšanja pri zaslužku.

Gazolinska stavka

Danes o polnoči potече rok, ko bi imeli oditi na stavko do- zalci gazolina. Spor oziroma do- govori med vozniki in družbami so se vršili v Washingtonu. Po- roča se, da bo skoro gotovo dose- žen sporazum in da stavke ne bo, toda to se bo zvedelo šele da- nes popoldne.

Cigaretne licence

Prodajalci cigaret imajo čas samo še do sobote, da dobijo li- cence pri okrajnem avditorju. Izmed 7,000 prodajalcev jih je do- zdaj vprašalo za licenco samo 500.

Nemci so potopili Zamzam, vsi potniki rešeni

Berlin, 20. maja. — Vsi pot- nici na egiptovskem parniku Zamzam, vključno 142 ameri- škidi državljani, so bili rešeni po neki nemški bojni ladji, ki je Zamzam torpedirala in pogreznila v morje. To se glasi uradno nemško poročilo. Vsega skupaj je bilo na tej ladji 323 potnikov, moških, žensk in otrok. K tem je všteto tudi 120 mož posadke.

Nemci zatrjujejo, da je imela Zamzam sicer nevtralnno zasta- vo, vendar je vozila prepoveda- no blago ter je bila radi tega tor- pedirana, glasom mednarodnih pravil za blokado.

Nemška izjava ne pove, kak- e vrste ladja je bila, ki je potopi- la egiptovski parnik, samo toliko se zatrjuje, da podmornica to ni bila, ker sicer ne bi mogla reši- ti vseh 323 oseb z ladje.

Sina je prodala očetu

San Francisco. — Peter Colla je prišel na sodnijo in zahteval ločitev zakona od svoje žene. Označil jo je kot žensko, ki je mrzla ko led, vrhu tega pa brez vsakega srca. V dokaz je poka- zal kupno pogodbo, v kateri mu žena prodaja sina, da bo popolnoma njegov. Pogod- ba piše, da mora oče plačati za svojega sina \$13 takoj, a v devetmesečnih obrokih po \$10. Sodnik je dovolil razpoko in očetu izročil v varstvo otroka.

Roosevelt ustvaril urad za civilno obrambo

Washington. — Predsednik Roosevelt je ustvaril dolgo napo- vedovani urad, ki bo imel namen, da bo mobiliziral vse civilno pre- bivalstvo za deželno brambo. Pričakuje se, da bo Roosevelt imenoval newyorškega župana La Guardia kot načelnika tega urada, toda slednji se županske- mu uradu ne bi odpovedal. (Na- men tega urada in sodelovanje vsega civilnega prebivalstva smo že razložili v pondeljkovi šte- vilki, op. ured.)

Za Wilsona ne marajo več v Franciji

Vichy, Francija. — Mestni očetje v Ancey so odglasovali, da mora dobiti Wilsonova cesta drugo ime. Toda neki drugi ce- sti so pa dali ime čista genera- la Pershinga. Mesto Hyeres na francoski Rivieri je nedavno od- pravilo ime ceste, ki je bila ime- novana Benjamin Franklinova cesta.

Nov grob

V Deaconess bolnišnici je umrl Frank Mesnar, star 60 let. Doma je bil iz Sobanje va- si, fara Hrušica, odkoder je prišel v Cleveland pred 32 leti. Tukaj zapuša dva brata, Ru- dolda in Johna, v starem kraju pa brata Jožeta in sestro Mari- jo. Pogreb se bo vršil v četrtek ob 12:30 v cerkev sv. Vida in na pokopališče Kalvarijo iz Frank Zakrajškega pogrebnega za- voda, 6016 St. Clair Ave. Naj- mu bo lahka ameriška zemlja, preostali so žalje.

Za izlet v Lemont

Kdor se hoče udeležiti izleta v Lemont, Ill. 30. maja, kjer bodo blagoslovili semenišče, naj se pri- glasi do petka ta teden pri Mr. Brodniku na 15704 Trafal- ger Ave., ali pri Mrs. Frances Marolt, 1214 E. 169. St. Potova- lo se bo z avtobusi.

Ogromni profiti pri vlad- nih naročilih, naj bi plačali več davkov

Washington, D. C. — John L. Sullivan, pomožni tajnik v za- kladniškem uradu, je naprosil kongres, da drastično preuredi davčno postavbo na dobičke kor- poracijam, da tako vlada polovi nekaj od ogromnih dobičkov, ki jih napravljajo razna podjetja od obrambenega programa.

Sullivan trdi, da davčna po- stava, ki jo je sprejel kongres prošle jesen, ne služi svojemu namenu, da bi dovolj obdavčila dobičke, ki se delajo pri obram- benem programu. Kot zgled je Sullivan navedel neko firmo, ki ima od vlade za \$250,000,000 naročil ter zasluži dvajsetkrat to- liko kot v letu 1939, pa ne bo le- toso plačala nobenega davka od dobička glasom nove davčne po- stave. Zopet neko drugo pod- jetje, ki ima obrambenih naro- čil v vsoti \$70,000,000 in kate- rega dobiček je bil v letu 1940 za 3,000 odstotkov večji kot v letu 1939, tudi ne bo plačalo no- benih davkov.

Zato Sullivan priporoča kon- gresu, naj preuredi davčno po- stavbo tako, da se obdavči zaslu- žke korporacij in sicer nad 10 odstotki investiranega kapitala. Dalje priporoča, naj bi se nalo- žilo davek na razne komoditete, kot električne ledenice, avtomo- bile, ure in fotografske aparate. To pa iz razloga, da bi se teh predmetov izdelalo manj, kar bi pomagalo pri obrambnem pro- gramu, ki potrebuje prav tak material, kot se ga jemlje pri ted komoditetah in ker bi se po- trebovalo pri obrambnem pro- gramu prav te vrste izučeni de- lavcev, ki zdaj izdelujejo te ko- moditete, ki so več za luksus kot za življensko potrebo.

"Ne smemo pričakovati, da bomo napravili davčno postavbo, ki ne bo bolela," je zaključil Sul- livan. "Treba bo žrtev, toda ljudje so pripravljeni na žrtve, da jih doprinašajo po svoji zmožnosti."

Nagrade so dobili

Pri razstavi ročnih del SZZ sta dobili nagrade v nedeljo večer: Gdč. Frieda Šlopko iz 18504 Arrowhead Ave. je dobila kot prvo nagrado krasen radio, Mrs. A. Hall, 20250 Tracy Ave. je pa dobila sobno svetilko.

Direktorska seja

Nocoj ob 7:30 se vrši seja di- rektorja Slovenskega društve- nega doma na Recher Ave.

Tudi Amerikanci prožijo roko v pomoč naši rojstni domovini Jugoslaviji

Washington, D. C. — Dopis- nitvo Centralnega tiskovnega urada pri jugoslovanskem posla- ništvu pošilja sledeče za priob- čitev:

Radi neizzvanega nemškega napada na Jugoslavijo in inva- zije jugoslovanskega ozemlja od osištih sil, se je započelo v Združ. državah ameriških giba- nje za pomoč jugoslovanskemu narodu. V zvezi s tem se je usta- novilo v New Yorku društvo "Ameriški prijatelji Jugoslavi- je" (American Friends of Yugo- slavia), kateremu stoji na čelu odlični prvaki ameriškega ja- vnega življenja kakor gg. Ham- milton Fish Armstrong, Willis Booth, William Chadbourn, Al- len Dulles, Frank Polk, Wendell L. Willkie, Malvine Hoffmann, Thomas Watson in drugi. Na- men tega društva, — ki je bilo od pristojnih oblasti registrira- no po zakonu in pooblašeno za delo dne 25. aprila, 1941., po "Membership Corporation Law of the State of New York," — je pomaganje Jugoslovanom ši- rom po celem svetu. Društvo bo izvajalo nabiralno gibanje, s ka- terim naj se jugoslovanski nar- od oskrbuje z najpotrebnejšimi sredstvi, hrano, obleko in sani- tetskimi materialom.

Društvo "American Friends of Yugoslavia" bo izvajalo svoje gibanje s pomočjo krajevnih od- sekov, ki se bodo ustanovili tudi v vseh drugih važnejših mestih Združ. držav. V zvezi s tem pro- gramom se je že ustanovil odsek v Washingtonu, ki ga je službe- no odobril in registriral Fede- ral državni oddelek.

Ta washingtonski odsek, kate- remu stoji na čelu predstavniki najvišje washingtonske družbe, je začel z aktivnim delom. Kot svojo prvo aktivnost je priredil v petek dne 9. maja prireditev pod naslovom "Večer v Jugosla- viji." V ta namen je dal posla- nik g. Dr. Konstantin Fotić washingtonskemu odseku vse prostore poslaništva na razpola- go.

Zavedaje se težke nesreče, ki je zadela do včeraj v vsakem oziru napredno Jugoslavijo, so se prireditelji potrudili za to, da bo program tega večera poučen in zabaven za amer. goste in da jim v skromnem in dostojan- stvenem okviru nudijo priliko dobiti kar najpopolnejšo sliko Jugoslavije in življenja jugoslo- vanskega naroda.

Gdčna. Margaret Lane, hči ameriškega poslanika v Belgra- du g. Arturja Bliss Lanea, je kazala o Jugoslaviji film v živih barvah. Ta film, ki obsega vse važnejše dele Jugoslavije, je po- snela gdčna. Lane sama z redko večino in finim okusom. Občin- stvo se je divilo nad prirodnimi lepotami slikovite in solčne Ju- goslavije ter še z večjim čustvo- vanjem razumevalo tragedijo, ki je zadela njen narod.

Takoj po kazanju filma so v sprevedu korakale mlade dame iz washingtonske družbe, obleče- ne v pestre jugoslovanske noše, po dvorani, ter vzbujale iskreno občudovanje med gledalci. Ga. Villaret, žena bivšega ameriške- ga vojaškega atašeja v Belgra- du, je v duhovitem komentira- nju predstavila vsako udeleženo posebej poudarjaje pri tem glavne značilnosti krajevne no-

še. Nato sta znana belgrajska pevca gg. Raša Radenković in Mirko Marković odpela nekaj narodnih popevk ter z njimi pričarala navzočim poslušalcem to- plo in čustveno ozračje, ki je ta- ko značilno za našo narodno pe- sem. Na najvišji umetniški vi- šini so bile točke hrvaške pesla- ke Tašamire-Milčinović, ki je podala izredno ritmično tolmače- nje dveh narodnih kompozicij. Takisto je pod njenim vodstvom skupina mladih devojk jugoslov. pokolenja izvedla v narodni noši nekaj zelo slikovitih narodnih plesov.

Na koncu se je jugoslovanski minister g. Dr. Konstantin Fo- tić zahvalil ljubeznivim gostom, višjim predstavnikom diplomatskega zbora in članom najvišje washingtonske družbe kakor tu- di udeležencem programa tega večera, ki so toliko pripomogli k njegovemu uspehu. Žena ju- goslov. ministra ga. Tatjana Fotić, ki je bila glavna in ne- umorna organizatorica tega ve- čera, je bila izredno zadovoljna z moralnim in gmotnim uspe- hom.

Društvo "American Friends of Yugoslavia," z washington- skim odsekom in odseki, ki so v zasnutku, bo nadaljevalo s tako in slično aktivnostjo, ki nudi ne samo gmotno pomoč jugoslovans- kemu narodu, nego predstavlja tudi veliko npravo zadoščenje. S svojim spontanim in iskrenim odzivom je amer. publika na tej prvi prireditvi v Washingtonu pokazala, da razume in ceni ogromne žrtve, ki jih je dal ju- goslovanski narod za ideale sre- čnejšega človeštva.

Porota oprostila Elya

Mesto Euclid je tožilo bivše- ga župana Elya za \$32,918. Me- sto je trdilo, da spada ta denar mestu, ki ga je plačala Address- graph-Multigraph družba za protekcijo v času stavke žu- pana Elyu za posebne stražni- ke. Mr. Ely se je pogodil z na- jetimi stražniki za gotovo vsoto, a razliko, kar je dobil več od kompanije, je spravil sam. Včeraj je pa porota razsodila, da Mr. Ely ni dolžan plačati te vsote mestu. Pred obravnavo je Ely ponudil mestu \$4,500, toda solicitor Torbet in župan Sims nista hotela vzeti te vsote.

Kdo je našel?

Zadnjo nedeljo je bila izgub-ljena v Slovenskem domu na Holmes Ave. kravatna igla z 6 demanti. Kdor jo prinese nazaj, dobi nagrado od Jerry Bohinea, 819 E. 185. St.

Punce, domov!

Chicago. — Councilman Jim McDermott pravi, da so bili časi, ko bi bila ženska raje povedala svojo starost, kot bi bila šla pa v gostilno in se na- slonila na baro. Danes je pa za baro tak drenj, da moški med 5 in 6 zvečer niti do bare ne more. Cela vrsta je tam deklet, mesto da bi šle od dela naravnost domov.

Councilman bo skušal izsi- liti mestno postavbo, ki bi pre- povedala ženskam dajati pija- čo, ako ne sede pri mizi, kot je bilo to v časih pred prohibi- cijo.

"AMERIŠKA DOMOVINA"

AMERICAN HOME
SLOVENIAN DAILY NEWSPAPER

5117 St. Clair Avenue Cleveland, Ohio
Published daily except Sundays and Holidays

NAROČNINA:

Za Ameriko in Kanado, na leto \$5.50. Za Cleveland, po pošti, celo leto \$7.00.
Za Ameriko in Kanado, pol leta \$3.50. Za Cleveland, po pošti, pol leta \$3.50.
Za Cleveland, po raznašalcih: celo leto \$5.50; pol leta \$3.00.
Za Evropo, celo leto, \$7.00.
Posamezna številka, 3c

SUBSCRIPTION RATES:

United States and Canada, \$5.50 per year; by mail, \$7.00 per year.
U. S. and Canada, \$3.00 for 6 months; Cleveland, by mail, \$3.50 for 6 months.
Cleveland and Euclid, by carrier \$5.50 per year, \$3.00 for 6 months.
European subscription, \$7.00 per year.
Single copies, 3c

Entered as second-class matter January 5th, 1909, at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of March 3d, 1879.

83

No. 119 Wed., May 21, 1941

Hrvatska krona bo dičila glavo Italijana

Hrvatska kraljeva krona, ki je samovala vse od leta 1079, ko so Hrvatje ubili svojega zadnjega kralja in se podali pod oblast Madjarov, je zopet našla glavo in to pot v osebi italijanskega princa Aimona iz italijanske kraljeve hiše Savojevcev. Dr. Ante Pavelić, ki je osnoval zaroto za umor kralja Aleksandra, je ponudil starodavno hrvatsko krono kralju Zvonimiru italijanskemu kralju Viktorju Emanuelu. Toda sivolasi kralj, ki se ni branil sprejeti krono bosopetih Etijopcev, je odločno zavrnil krono kulturnih Hrvatov ter jo posadil na glavo svojemu stričniku.

To je značilno! Morda italijanski kralj ni hotel sprejeti hrvatske krona iz rok morilca Pavelića in se je branil krone, katere zadnji nositelj je bil umorjen. Najbrže stari kralj ne daje dosti vere v to krono, niti ne dosti v bodočnost Hrvatske kot kraljevine. Zato je pa poslal Hrvatov za kralja princa Aimona, ki je še mlad in ki mu je vseeno, kje preživi bodočih par mesecev, ali par let. Novi kralj je znan športnik, dirkač z motornimi čolni, spreten avijatičar in raziskovalec, ki je nekoč vodil ekspedicijo iz severnega Egipta čez vso Afriko podolgem. Tak veseljak pač ne bo vzel nove eskapade resnim.

Značilno je tudi to, da je posadil italijanski kralj na hrvatski prestol princa Aimona isti dan, ko je prišlo poročilo, da je njegov brat, princ Aosta, izgubil Etijopijo Angležem.

Kot slabo znamenje za novega hrvatskega kralja smatrajo Italijani tudi sledeči dogodek. Ko se je peljala hrvatska delegacija v kočijah proti palači Kvirinal, se je splašil upreženi konj, vrgel jezdec, ki se je ubil. Krvave roke izdajale Pavelića so izročile okrvavljeno krono ob krvavem dogdku. Ne bo sreče!

Tako je postala torej Hrvatska kraljevina! Pribiti pa je treba dejstvo, da Hrvatska ni nesla krona v Rim na svojo željo, ampak na zahtevo Hitlerja. Tako ima zdaj Hrvatska mesto enega gospodarja dva: v Berlinu in Rimu. Pač žalostno prebujenje za Hrvate, ki so sanjali o "veliki Hrvatski," ki se jim ni dopadlo v družbi Slovencev in Srbov. Zdaj bodo morali biti zadovoljni v bratovski in Italijani in Nemci. Pa težko verjetno, da bi bilo to po želji hrvatskega naroda, ampak le po želji par izdajic, ki so jim pomagali do moči nemški bajoneti.

Hrvatska bo imela v svojih mejah okrog 5.000.000 prebivalcev. Torej bo dežela, ki se bo morala zanašati na pomoč iz Nemčije in Italije, tako za varstvo kot za svoj obstoj. Kako brezpomembna bo Hrvatska kot samostojna država kaže pogodba, ki jo je podpisal Pavelić v imenu Hrvatov z Mussolinijem. V tej pogodbi se Hrvatje zavezujejo, da ne bodo storili nobenega koraka v mednarodni politiki, ako tega ne dovoli Italija. Dalje se zavezujejo Hrvatje, da ne bodo skušali zgraditi nobene mornarice in da ne bodo imeli ob Jadranskem morju nobenih vojaških postojank, niti zrakoplovnih pristanov.

Hrvatska je morala dati Italiji Sušak, ki se je v Jugoslaviji tako lepo razvijal in bo imela dostop do Jadranskega morja samo v Splitu in Dubrovniku s posebnim dovoljenjem Italije. Ostala dalmatinska obala je šla Italiji z Zadrom in Boko Kotorsko. In Hrvatje so toliko računali na Dalmacijo! Poleg tega je dobila Italija vse dalmatinske otoke, razen treh malih, Vis, Brač in Pago.

Italijansko časopisje je pozdravilo ustvaritev nove hrvatske kraljevine kot "nov člen v ošišču" in koliko bo imel ta člen besede, se pa lahko sodi.

Celo nebo se je žalostilo, ko je dospela hrvatska delegacija s krono v Rim. Ves dan je deževalo. Toda po ulicah, kjer se je vozila hrvatska delegacija je bila mnogobrojna množica italijanskega naroda, ki je navdušeno pozdravljala nove "zaveznike." Kako iz srca je to prišlo Italijanom, se lahko sodi iz tega, da je Mussolini ukazal, da mora biti po teh ulicah dosti ljudi. Torej je bilo navdušenje po ukazu od zgoraj.

Hrvatje so se peljali najprej v avtomobilih v palačo Madama, od tam pa v kočijah v palačo Kvirinal, kjer so se vršili obredi izročitve krona italijanskemu princu. Italijanski kralj je prišel v dvorano ob 11:15 dopoldne, spremljan od raznih velikašev. Mussolini in zunanji minister Ciano sta stala ob desni strani kraljevega prestola, kar je bila za njih posebna čast.

Pri obredih sta bila samo dva govora. Prvega je govoril dr. Ante Pavelić, kot predstavnik Hrvatov, ki je prosil kralja Emanuela, naj določi kralja za Hrvatsko. Drug govor je pa govoril kralj, ki je imenoval princa Aimona hrvatskim kraljem.

Kralj je rekel: "To, da bo princ iz hiše Savojevcev na prestolu neodvisne hrvatske države dokazuje voljo našega naroda, da hočete sodelovati z Italijo v najtesnejšem prijateljstvu. Mi smatramo prerojenje hrvatskega naroda kot srečno znamenje za novi red, ki se gradi v Evropi."

Zatem je šla hrvatska delegacija v Beneško palačo, kjer je podpisala z Mussolinijem razne pogodbe in tako je bila zaključena kupčija, pri kateri je bil prodan svobodoljubni hrvatski narod fašizmu in nacizmu.

Za koliko časa? Morda ne bo dolgo, ko bodo rekli Hrvatje novemu kralju: "Idi, brate, odkuda si došao!"

Seja slovenske sekcije Jugoslovanskega pomožnega odbora dne 10. maja 1941 v Clevelandu, Ohio

Vincent Cainkar otvori sejo ob 9. uri dopoldne v starem posloju S. N. Doma na St. Clair Ave. Navzoči so sledeči: Vincent Cainkar za SNPJ; Janko N. Rogelj za ABZ; Josip Zalar za KSKJ; John Gornik za SDZ; Josephine Erjavec za SZS; Vatro J. Grill za SSPZ, ki izjavlja, da omenjeno organizacijo zastopa neuradno, in istotako Johanna Mervar za ZSZ.

Br. Grill je pozvan, da sprejme sestavo zapisnika te seje, ki to nalogo sprejme.

Predlagano je in sprejeto, da se zadnje imenovana prizna formalno kot zastopnika omenjenih organizacij, ki sta se obe izrekli za sodelovanje s slovensko sekcijo Jug. pomožnega odbora.

Br. Zalar prečita pismo Leo Jurjevca iz Chicaga od ZSZ, v katerem sporoča, da se mu iz tehnega vzroka ni moglo udeležiti današnje seje, ter tudi izraža željo, da se z organiziranjem narodnega odbora za pomožno akcijo počaka, dokler ne bodo organizirani centralni odbori širom Amerike. Pismo se vzame na znanje.

John Ermenc od Jugoslovanske podporne zveze "Sloga," v Milwaukee, Wis., je tudi pismeno sporočil Br. Zalarju, da mu ni moglo priti na to sejo, in sicer radi oddaljenosti in pa ker je "Sloga" za naslednji dan, 11. maja, sklicala v Milwaukee sejo vseh tamkajšnjih slovenskih društev za organiziranje krajevnega odbora v smislu sklepa seje slovenske sekcije, ki se je vršila v Chicagu 19. aprila.

Njegova organizacija bo sodelovala z vsemi sklepi, storjenimi na tej seji, ki bodo sloneli na programu, kakor ga je začrtala slovenska sekcija.

Br. Cainkar poroča, da mu je br. William Rus od SSPZ telefonično sporočil, da se današnje seje ne more udeležiti, da pa bo njegova organizacija sodelovala z vsemi sklepi, s katerimi se bodo zadovoljili ostali zastopniki slovenske sekcije Jugoslovanskega pomožnega odbora.

Br. Zalar poroča, da je bil povabljen, da nastopi kot govornik na shodu, ki se je vršil dne 2. maja v Chicagu za jugoslovanski relief. On se je vabilu odzval, ampak ker slovenska sekcija ni bila uradno obveščena o shodu in ni imela z njegovim sklicanjem nikake zveze, se je strogo držal smernic, ki so bile začrtane na konferenci slovenskih organizacij. Po izreku nekaterih uvoznih opazk, je na dotičnem shodu prečital izjavo, ki je bila sprejeta na konferenci slovenskih organizacij, in ki je na zbrano občinstvo očividno napravila zelo ugoden vtis. Teden dni kasneje je od dr. Konstantina Fotiča, jugoslovanskega poslanika v Washingtonu, prejel pismo, v katerem se mu je zahvalil za govor na dotičnem shodu. Poslanik je v istem pismu poročal kot odgovor na njegovo povpraševanje glede uradnega dovoljenja za zbiranje prispevkov za jugoslovanski relief, da se mora vse tozadevne prošnje nasloviti na State Department.

Ker sta Srpski narodni savez in Hrvatska bratska zajednica že vložila tozadevne prošnje, bi bilo umestno, da stori isto tudi slovenska centralna organizacija. Želi, da se mu sporoči, kdaj bo dotična prošnja vložena, da bo mogel pri State Departmentu intervenirati v svrhu čim hitrejši potrditve.

Br. Cainkar izjavlja, da se strinja s tem, da se vloži prošnja za tozadevno dovoljenje, kajti ako Srbi in Hrvatje smatrajo za potrebno imeti taka dovoljenja, je umestno, da ga dobimo tudi Slovenci. Br. Zalar pripominja, da ima že nekaj denarja na rokah, da pa si tega ne upa razglasiti, dokler nimamo

uradnega dovoljenja od State Departmenta.

Stavljen je predlog, podpisan in soglasno sprejet, da se v State Departmentu vloži prošnja za tozadevno dovoljenje, izdano na ime slovenske sekcije Jug. pomožnega odbora.

Br. Zalar nato prečita pismo, katerega je prejel od br. Ivana Molka, urednika glasila SNPJ, z ozirom na shod, ki se je vršil v Chicagu dne 2. maja. V njem je izraženo mnenje, da je imel dotični shod preveč uradno in režimsko lice, manjkalo pa mu je demokratične gorkote, vsled česar so se Slovenci, ki so se ga udeležili, čutili tuje. Dobro je le, da s sklicanjem in vodstvom shoda naše organizacije niso imele stike in torej tudi niso zanj odgovorne. On, br. Zalar, je napravil dobro potezo, ker je v svoj govor vpletel izjavo slovenske sekcije, ker je s tem dal shodu vsaj nekoliko demokratične barve. Taki shodi med nami niso zaželjivi, kajti, akoravno je namen dober, se na ta način lahko pokvari veliko dobre volje. Njegovo priporočilo je, da se odbor slovenske sekcije drži proč od takih oficijoznih in ceremonijalnih afer. Treba je, da se izognemo vsemu, kar bi utegnilo povzročiti razdor med nami glede te pomožne akcije.

Br. Rogelj poroča, da je br. Molek tudi njemu kot direktorju publicitete za slovensko sekcijo JPO poslal kopijo tega pisma in da se z njegovo vsebino popolnoma strinja.

V istem smislu se izraža br. Zalar, ki izjavlja, da je do enakega zaključka prišel že na shodu. Želi, da se ta seja formalno izreče za stališče v smislu Molkevega pisma.

Br. Cainkar je istega mnenja. Poroča, da je bil telefonično klican, da bi prevzel predsedstvo shoda, ki se je vršil 2. maja v Chicagu, na kar pa je moral odgovoriti, da tega ne more storiti, ker sklicatelji shoda se niso poprej posvetovali niti z odborom slovenske sekcije JPO niti z nobenim pooblaščenecem S. N. P. J.

Br. Zalar izjavlja, da je br. Molku takoj pismeno odgovoril, da se strinja s sentimentom, izraženem v njegovem pismu in da bo na prvi seji slovenske sekcije priporočilo, da se tako stališče formalno odobri.

Br. Cainkar je mnenja, da moramo strogo paziti, da se naša pomožna akcija ne bo izrabljala za kake politične namene. Naša akcija je religiozna in mora tako ostati. Uradni predstavniki Jugoslavije lahko nastopajo na shodih odkrito političnega značaja, ampak kjer se takim priredbam skuša dati religiozno lice, je naša dolžnost, da se držimo proč.

Stavljen, podpisan in soglasno je sprejet predlog, da slovenska sekcija JPO se drži proč od priredb katerega koli političnega značaja in vrši svoje delo strogo v mejah pomožne akcije.

Obširno poročilo poda Janko N. Rogelj kot zastopnik slovenske sekcije JPO odbora na seji zastopnikov Hrvatske bratske zajednice, Srpskega narodnega saveza in srbske organizacije "Jedinstvo," ki se je vršila v Clevelandu dne 26. aprila.

Prečita poročilo, katero je podal dotični seji. Dotično poročilo se glasi:

"Jugoslavlani, zastopniki jugoslovanskih bratskih podpornih organizacij v Ameriki!"

"Prišel sem med Vas kot zastopnik in pooblaščenec Jugoslovanskega pomožnega odbora, slovenska sekcija, organizirane v Chicagu 19. aprila, 1941. Jugoslovanski pomožni odbor tvori sledeče slovenske podporne organizacije: Ameriška bratska zveza, Jugoslovanska podporna zveza Sloga, Kranjsko-slovenska katoliška jednota, Slovenska narodna podporna jednota, Slovenska svobodna selna podporna zveza, Zapadna slovenska zveza, Slovenska ženski zveza in Slovenska do-

slovenska katoliška jednota, Slovenska narodna podporna jednota, Slovenska svobodna selna podporna zveza, Zapadna slovenska zveza in Slovenska ženska zveza, ki predstavljajo 147.235 Slovencev, odnosno Jugoslovancev v Združenih državah in Kanadi. Temu odboru se pridružuje tudi Slovenska dobrodelna zveza v Clevelandu, Ohio.

"Zastopniki slovenskih podpornih organizacij so podpisali in izdali izjavo, v kateri vabijo na sodelovanje vse hrvatske in srbske podporne organizacije v Ameriki, katere bi organizirale svoje osrednje odbore, ki bi na isti način obvestili svoje članstvo v Ameriki. Vsi ti osrednji odbori bi se lahko sešli k skupnemu posvetoivanju ter ukenili vse potrebno, da Srbi, Hrvatje in Slovenci skupno nastopamo kot Jugoslovanski pomožni odbor v Ameriki, kot nam to določuje podana izjava, ki se glasi: (Izjava vam je vsem znana, zato je ne bom še enkrat čital.)

Po prečitani izjavi so se srbski in hrvatski zastopniki izjavili, da se strinjajo z našo izjavo.

"Slišali ste izjavo. Mi Slovenci smo združeni za odpravo celi Jugoslaviji, mi hočemo nastopati pred ameriško javnostjo kot — Jugoslavlani. Ali ste pripravljeni tudi Vi, zastopniki hrvatskih in srbskih bratskih organizacij storiti isto v času jednolene preiskunje našega pravega in čistega bratstva in edinosti? Naša rojstna domovina je pregažena in poteptana, naša ameriška Jugoslavija pa naj pod zaščito lepe in spoštovane ameriške zastave vstaja in živi, da ne ugasne plamen jugoslovanske prostosti in svobode na svobodnih ameriških tleh, dokler ga ne zanesemo zopet v našo rodno domovino s pomočjo boriteljev za svetovno demokracijo.

"Zato bodimo edini, bratje in sestre v odpravo naših bratov in sester v domovini. Bodimo budni in zavedni ameriški državljani, pomagajmo naši ameriški vladi v tem boju, kajti njen boj je tudi boj za vpostojenost nove in večje Jugoslavije. Nikoli na svetu ni bila Jugoslovana dana tako krasna in lepa prilika, da bi pomagali svoji rodni zemlji, kakor nam jo danes nudi, tista velika ameriška zemlja, ki nas je sprejela kot goste ter nam dala dela in kruha, svobodo in varno življenje. Že samo s hvaležnostjo do nje, bi morali pomagati Ameriki, kaj še le, če nas kliče na pomoč nesrečni brat in gladna sestra, če nas kliče križana in žalostna domovina — naša Jugoslavija.

"Bratje, Srbi in Hrvatje, mi Slovenci smo edini, vse smo po zabili, v nas je samo ena velika zvest in misel, kako bi pomagali na križ pribiti Jugoslaviji.

"Da boste vi zastopniki srbskih in hrvatskih podpornih organizacij bolj informirani glede naših sklepov, prečital vam bom zapisnik naše seje, ki se je vršila v Chicagu, Ill., na dan 19. aprila, 1941, ki se glasi: (Zapisnik ste tudi že čitali, zato ga ni potreba tukaj ponavljati.)

"Na popoldanski seji sem predložil resolucijo, potom katere bi se bili vsi izrazili za skupno sodelovanje. Resolucija se glasi:

Mi, Srbi, Hrvatje in Slovenci, zastopniki pretežne večine Jugoslovancev v Združenih državah in Kanadi, zastopajoči sledeče jugoslovanske podporne organizacije: Srbski narodni savez, Srbski podporni savez Jedinstvo, Hrvatska bratska zajednica, Ameriška bratska zveza, Jugoslovanska podporna zveza Sloga, Kranjsko-slovenska katoliška jednota, Slovenska narodna podporna jednota, Slovenska svobodna selna podporna zveza, Zapadna slovenska zveza, Slovenska ženski zveza in Slovenska do-

brodelna zveza, in zbrani dne 26. aprila, 1941 v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Ave., Cleveland, Ohio, prihajamo do enotnega ujedinitvenja, da so naše skupne ideje za odpravo jugoslovanskega ljudstva onkraj morja enake in nesporne. Mi vsi smo v soglasju z ljudstvom Združenih držav ameriških, ki so v boju za ohranitev svetovne demokracije in prav tako v harmoničnem soglasju, da skupno nastopamo pod imenom Jugoslovanski pomožni odbor v Ameriki, ki bo sestojal iz srbske, hrvatske in slovenske sekcije, ki pa vsaka po svoje med svojim narodom vodi učinkujočo, plodonosno in uspešno propagando za odpravo naših prizadetih bratov in sester v Jugoslaviji ali izven mej jate.

Zato se mi zastopniki soglašamo, da vse tri sekcije Jugoslovanskega pomožnega odbora v Ameriki na skupnem sestanku izvolimo centralni odbor, ki bo začrtal vse smernice in pota v soglasju sprejetih izjav Srbov, Hrvatov in Slovencev, ki so bile že objavljene v jugoslovanskih časopisih v Ameriki, ki podpirajo jugoslovansko akcijo, ki je v soglasju s principi in delom ameriškega ljudstva.

Pozivamo slehernega Jugoslovana v Ameriki in Kanadi, da gmotno in moralno podpre naše plemenito gibanje za odpravo in svobodenje naših krvnih bratov in sester v naši rodni zemlji onkraj morja. Pozivamo in svarimo naše jugoslovansko ljudstvo v Ameriki, da so lojalni in pripravljeni doprinajati vsakdanje in potrebne žrtve Združenim državam ameriškim, ki so stopile na branik za svobodo in demokracijo vsega sveta, med katerimi je danes tudi naša stara domovina — Jugoslavija. Vsaka pomoč in žrtvovanje, katero doprinesemo v pomoč Ameriki, je tudi delna pomoč našim zaslužnim bratom in sestram v domovini.

Ponovno pozivamo vse jugoslovanske časopisje v Ameriki, da naglašajo našo dobrodelno akcijo, pozivamo in kličemo vse one Jugoslovane, ki zavzemajo odlična in odgovorna mesta naših srbskih, hrvatskih in slovenskih institucij, da žrtvujejo in doprinajajo svoje moči na altar skupne in velike jugoslovanske ideje, ki stremi po svobodi, in demokraciji jugoslovanskega človečanstva.

V tem delu, imenu in znamenju naj bo naša zmaga, naša svoboda in demokracija.

Br. Rogelj dalje poroča: Resolucija je bila v principu sprejeta, istotako je bila sprejeta resolucija, ki je v detaljih narekovala, kako naj vodi posle centralni odbor Jugoslovanskega odbora v Ameriki. Te dve resoluciji boste danes zopet predloženi zborovanju ter boste lahko sami zopet sodili.

Stavljen, podpisan in sprejet je predlog, da se predloženo resolucijo sprejme od strani slovenske sekcije ter kot tako prenese na skupno sejo.

Srbski in hrvatski zastopniki so na seji 26. aprila hoteli, da bi jaz imenoval pet zastopnikov iz slovenske sekcije v centralni odbor. Tega jaz nisem mogel storiti, ker meni ni bilo naročeno, da naj isto storim. Zato je bilo sklenjeno, da se druga seja vrši 10. maja, kjer bodo zastopane vse naše podporne organizacije po svojih izvoljenih zastopnikih, nakar sami lahko določijo, kdo bo zastopal v centralnem odboru Jugoslovanskega pomožnega odbora v Ameriki. To je vse, kar vam morem poročati.

K temu br. Rogelj dostavlja, da naše stališče slej ko prej bi moralo biti, da mi vodimo našo akcijo za pomoč ljudstvu v Jugoslaviji kot ameriški državljani.

ni ter podpiramo smernice ameriške vlade za pomoč svetovni demokraciji. Prepričan je, da na ta način bomo najbolj učinkoviti in lahko bomo računali na sodelovanje vseh plasti našega ljudstva v Ameriki.

Ostali se strinjajo s stališčem, ki ga je zavzel na dotični seji br. Rogelj.

Br. Cainkar vprašuje, da bi bilo umestno, da ta seja določi slovenske zastopnike za centralni jugoslovanski pomožni odbor. Mnenje ostalih je, da se to lahko prepusti seji jugoslovanskih organizacij, ki se vršijo danes v Clevelandu.

Ker je s tem dnevi redni zborovanj, br. Cainkar sejo zaključuje, nakar zastopniki slovenske sekcije JPO odbora odidejo na sejo zastopnikov skupnih jugoslovanskih organizacij v Zed. državi, ki se ima otvoriti ob 8. uri dopoldne v novem posloju S. N. Doma.

Vincent Cainkar, predsednik Vatro J. Grill, zapisnikar.

Med prijatelji

Naši Dolenjci iz fare sv. Krištofa pri Kostanjevici so se dogovorili za 10. maja, da bi počastili svojih prijateljev, prav iz sredce. Najeli so prostor v slovenskem narodnem domu in postavili še druge. Tega praznika vanja srebrnega jubileja se udeležil tudi pisec teh vrstic, zato pa želi, da bi tudi še drugi zvedeli o tem.

Par, ki je bil počaščen sta Mr. in Mrs. Joseph in Marija Buzina stanujoča na 5713 Prosser Ave., kjer imata svoj lastni dom. Priprecej let. Jubilant je dom. Gornje Pirašce, fara sv. Krištofa. Njegova tovariška rojena sestra fančič, pa iz Stojsanskega v. Mr. Baznik je iz velike družine, kjer je imel 13 bratov in sester. V Ameriko je došel leta 1906. Kakor mnogo drugih, tako moral tudi Mr. Baznik prijeti za težko delo v tovarni plin. Pripoveduje, da se mu je radi težkega dela z lopato udil na roki tako velik žul, da je moral to delo po letu in pol prepušiti drugim. Sam pa si je bral drugo delo, kakršnega delo re opravlja le malo drugih. Delal je v Clevelandu, Co. tovarni, dokler je ista delovala. V tej tovarni je delal let, sedaj pa dela v Fisher tovarni že od leta 1926.

Mr. Baznik si je izbral za svojo življensko družico Marijo, eno Stefančič, prvič poročeno Vogel. Poročila sta se 29. aprila pred 25 leti. Zato so pa se prijatelji porabili to priključno jo lepo počastili za 25 letno zakonskega življenja. Poročilo sta bila v cerkvi sv. Vida, kor vse kaže, bosta lahko dobila še zlati poroka, saj sta imela izpod vinske trte, kjer so trdni ljudje, vsaj tako so jim želeli številni prijatelji, ki je bilo precejšnje omizje. Mr. Baznik ima v stari domovini sina in vnuka.

Na to praznovanje je bil vabljiven tudi nečak John Baznik iz Chicaga ter John in Rose Korman, ki so se vsi odzvali. Mr. Baznik je imel v stari domovini še več sorodnikov in prav tako da je, da jih ni bilo sedaj. Če obvestiti o tej slavnosti.

Naj srečni par še tako naprej živi v naši naselbini, pomaga vzdrževati naše narodne ustanove ter uživa v vseh koristih takih pionirskih del v Ameriki, stala to, kar je, kajti te naše stare korenine so bili groboj telji te naše nove domovine.

Na mnoga leta!

Zedinjene države točasnoklanjajo prošnje za priseljenjane Francozov v Ameriko.

Nemčija zaposluje nad milijon tujih delavcev vseh narodnosti.

